

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

De primo F, hoc est, de fugiendis iis rebus quæ displicent Deo. C. I.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78809](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78809)

Coll. 10.
cap. 8.

Benè ait Abbas Germanus in Collatione Abbatis Isaac apud Cassianum; Cuiuslibet artis seu disciplina perfectionem debere incipere à quibusdam mollibus rudimentis, & facilioribus primis, ac tenerimis iudiciis imbutis, ut quodam rationabili lacte nutrita paulatim succrescat, atque ita ab imis ad summa sensim gradatimq; conscendat, quibus cum fuerit plura principia, & quodammodo ianuas arrepta profectio ingressa, ad penetrabiliora quoque perfectionis excelsa fastigia consequenter & absque labore perueniat. Nam quemadmodum pronunciare puerorum quispiam simplices poterit copulas syllabarum, nisi prius elementorum characteres diligenter agnouerit? vel quomodo legendi peritiā consequetur, qui breues & angustas descriptiones nominum, necdum est idoneus coniungere, quā autem ratione is qui peritiā Grammatica disciplina minus instructus est, vel rhetoricam facundiam, vel philosophicam scientiam consequetur? Quapropter huic quoque sublimissima disciplina, per quam instrumur Deo iugiter adherere, quaedam sunt institutionis fundamenta, quibus primū fortissimè collocatis, post hæc superposita extollantur perfectionis excelsa fastigia.

Hæc elementa Alphabeti Spiritualis, & fundamenta perfectionis, Sanctorum iudicio, sunt fugæ omnium quæ displicent Deo. Quia ut benè ait S. Basilius, *Principium profectus est digressus à malo.* Hoc malum fugere docet primum F.

CAPVT PRIMVM.

De primo F.

Primum F. significat fugienda esse illa omnia quæ displicent Deo. Ea verò sunt Triplicia:

1. *Primo* & principaliter, sunt quævis peccata, quæ quia intrinsecè mala sunt, positivè displicent Deo, ideoquæ & in hac vitâ & in alterâ puniuntur à Deo.
Porro notandum est 1. ex doctrinâ Philosophorum Moralium, Rerum circa mores fugiendarum tres esse species, *Vitium, incontinentiam, & feritatem seu immanitatem.* Ita docuit Aristoteles. Similia verba habentur apud Theagum Pythagoræum, à quo ea accepisse Aristotelem existimat Patricius tr. 2. discuss. Peripat. c. 7. in fine.
2. *Vitium*, est habitus ad operationem malam inclinans lege naturæ, vel diuinâ, vel humanâ vitiant, & rectæ rationi contrariam. Et, ut est ab incontinentiâ & immanitate diuersum, significat simplex vitium, sine passionum commotione, à solâ voluntate pendens, & ut dicunt Itali, sanguine frigido committi solitum; à sanguine fredo.
3. *Incontinentia*, est flagitium ex vehementi commotione passionum admissum, ideoquæ ait Aristoteles incontinentem minus peccare,

1.7. Ethic.
in c. 1.
1. de virt.1.7. eth.
sæpe.

& maiore venià esse dignum, quàm simplici vitio laborantem, qui sine commotione passionum vitrò & ex malitiâ peccat, turpe aliquid faciendo, ut si non iratus, quàm iratus, iniuste aliquem verberaret.

Immanitas seu feritas, est quædam enormitas vitij, ferinum quiddam & bestiale præferens, & ordinarios prauitatis limites enormiter transiliens: & opponitur, ut ait Aristo. 1.7. eth. teles, *virtuti heroica* quæ est, excellentissima quædam virtutis perfectio, constituens hominem quodammodo diuinum. Talem feritatem ait cap. 5. fuisse illius mulieris, cui volupe erat alio gaularum rescissâ, extractum inde fetum comedere, & eorum qui turpi cum masculis consuetudine se fædant.

Itaque hæc sunt quæ maximè displicent Deo, & fugienda sunt omnino iis, qui volunt placere Deo, & proficere in virtutibus, & ad vitæ sanctæ perfectionem peruenire.

Sed hic obiter secundò notandum est, perperam Stoicos teste Plutarcho sensisse; Virtutem nemini communicari, nisi omni profus vitio careat: id enim falsum esse, & Sacræ litteræ, & Sancti Patres, & experientia demonstrant. Tantum ergo laborandum est, ut quantum fieri potest in hac nostræ naturæ fragilitate, à vitiis abstinemus, ea extirpemus, fugiamus cum Diuinæ gratiæ auxilio, & sensim nos ab iis liberemus, tanquam ab iis quæ displicent Deo.

Secundò, displicent Deo, violationes Regularum Religiosarum (& similium legum, in aliquibus piis Congregationibus præscriptarum) etiam illarum, quæ ex se non obligant ad peccatum: tum quia displicent & vitæ sunt à Vicariis Dei, Superioribus nostris, Diuinæ apud nos voluntatis interpretibus, quos *audiendo vel spernendo, Deum audimus vel spernumus*, Christi Domini iudicio; tum quia vix aliquando violantur Regularum Religiosarum sine aliquo peccato, ob causas quas adfert S. Thom. & ibidem explicat Caiet. ac noster P. Thom. Sanc. & ob plures alias, quas numero in Opusc. de Obseruatione Regularum.

Tertiò, displicent Deo, seu potius, non placet quædam imperfectiones operum, quæ, etsi propriè loquendo peccata non sunt, animam culpâ aliquâ maculantia, sunt tamen iudicio Dei vel Sanctorum reprehensione digna, & ut paulò post videbimus, reprehensa & improbata à Sanctis. Talis imperfectio fuit in Petro Apostolo, dum auditâ Christi morte Hierosolymis perficiendâ, dixit ei: *Absti à te, Domine, nō erit tibi hoc.* Quæ verba displicuisse Christo manifestum est, quia statim dixit Petro: *Vade post me Satana, scandalum es mihi: quia non sapias ea quæ Dei sunt, sed ea quæ hominum.* Quæ tamen in re Petrus non peccasse, docet S. Thomas: quia, inquit, *volebat Christi passionem impedire, quodam pietatis affectu in Christum.* Et ita S. Chrysostomus, & S. Hieronymus idem, *ex magno Petri erga Christum affectu*, & B. Laurentii.

4.

1.7. eth. cap. 1.

5. de cogn. profect. in virt.

6.

Luc. 10. 16.

Tho. 2. 2. q. 186. a. 9. ad 1.

7. Caiet. ib. San. to. 1.

1. 6. c. 4. 14. 15.

Matt. 16. 22. 23.

1. 2. q. 45. a. 2. ad 1.

in Com- mentar. ren-

de casto
comuub.
ca. h. h. c.
ca. h. h. c.
ca. h. h. c.
ca. h. h. c.
ca. h. h. c.

Matth.
1. dicitur
figur.

10.

Matth. 7.
Matth. 9.
Matth. 9.
Luc. 9. 31.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

rentius Iustinianus, ex ardentis dilectione (quam alio in loco, ait non fuisse quidem carnalem, sed nec spirituales, verum sensuales) processisse dicunt. Et S. Bernardus ait à Christo *culpatum Petri consilium, non affectum, & nil aliud in eo reprehensum à Christo, quam imprudentiam*. At cur tam acriter Christus Petrum reprehendit? Responder Maldonatus: *Non tam quòd Petri culpa, si qua tamen fuit, quam rei, de qua agebatur, magnitudo merebatur*; seu, vt loco primò cit. ait B. Iustinianus, *etsi ardentem, sed humanè diligebat Christus; quarebat enim, si fortè ex sua suasionè à passionè & mortis acerbitate eum liberare posset*. Nolebat enim Christus Dominus etiam verbis Discipulorum sibi charorum suam pro salute mundi mortem destinam impediti: quod illi Petrus ex affectu humanæ sapientie (quæ homines sibi charos non vult quicquam pati, quamuis id vel ipsis vel aliis foret vile) faciebat.

Ad hanc classem imperfectionum culpâ carentium reduci potest iudicio S. Leonis Papæ, ille sermo S. Petri Apostoli in die Transfigurationis, Christum eo in loco perpetuò detinere volentis: *Bonum est nos hic esse, faciamus hic tria tabernacula, tibi vnum &c.* Quâ de re sic S. Leo: *Sacramentorum reuelationibus S. Petrus in ciuitatis mundana spernens, & terrena fastidians, in æternorum desiderium, quodam mentis rapiebatur excessu, & gaudio totius visionis impletus, ibi cum Iesu optabat habitare, vbi manifestâ eius gloriâ laetabatur*. Vnde & ait, *Domine, bonum est nos hic esse: si vis faciamus hic tria tabernacula. Tibi vnum, Moysi vnum, & Elia vnum. Sed huic suggestioni Dominus non respondit: Significans non quidem improbum, sed inordinatum esse quod cuperet, cum saluari mundus nisi Christi morte non posset*.

Ex quibus verbis S. Leonis duo habemus: Primum, Petri hoc desiderium, vno expressu, non fuisse peccatum, quia ait illud, non fuisse improbum. Præterea dicit, id profectum fuisse ex contemptu rerum mundanarum; & fastidio terrenarum, & ex desiderio æternorum: cum tali autem mentis dispositione peccata esse non solent, immò, si quæ tunc se ingerant, per eam velociter excluduntur. Deinde S. Leo ait, S. Petrum tunc fuisse in quodam mentis excessu, & fuisse impletum totius visionis gaudio: qui hominis status magis est contrarius peccatis, quam prior. Denique S. Matthæus ait: *Discipulos viso Christo Domino ita transfigurato, timuisse valde*; & S. Marcus, *fuisse timore exterritos*. Fuisse autem eum timorem (vt dicunt Euangelistæ duo) & gaudium (vt ait S. Leo) tam magnum, vt quodammodo obsecraret vsum rationis necessarium ad peccandum in adultis. Hinc dicit & S. Marcus & S. Lucas, *Petrum tunc nesciuisse quid diceret*. In tali autem statu mentis, à passionum motu inuoluntario & repentino (præfer-

tim ex sanctis rebus mente vel sensibus perceptis) orto, peccatum non committi docent Theologi cum S. Thoma; sed eam ob causam maximè, quia Petrus, dum illa diceret ad Christum, erat alienatus à mente & ratione, & extra se raptus, virtute Spiritus Sancti, vt ait Tertullianus & S. Ioannes Damascenus, & quoad defectum rationis (etsi non quoad causam eius) Origenes, Quocirca S. Petrus hac in re non peccauit, quin potius in eo, vt ait S. Ambrosius, *non inconsulta petulantia, sed pramatura* (id est non plenè matura) *deuotio fructum pietatis accumulauit*.

Vnde sequitur, quod secundo loco annotandû dixeram, hoc desiderium & sermonem Petri, fuisse quandam imperfectionem inculpabilem: quia, vt eam vocat S. Leo, erat desiderium *inordinatum*; & vt ait S. Ambr. *pramatura deuotio*; & vt B. Laurentius Iustinianus, *ardens Christi amor & tenerimus*, sed nondum spiritualis, verum sensuales. Diuersæ sunt ergo res, peccatum & imperfectio.

Quod vt adhuc intelligatur melius, aliorum Sanctorum autoritate hoc stabilendum est magis, S. Basilius ponderans Christi responsum datum Petro reuerti, à Christo pedes (à quo inuitatus erat ad hoc) sibi lauari: *Si non lauero te, non habebis partem mecum*, sic ait: *Quamuis nullam significationem peccati aut alicuius contemptionis dederit, sed potius honore, qui herum decebat, vsus esset, ac cum cultum ac reuerentiam exhibuisset, quam exhibere seruum & discipulum par erat, tamen ob rem eiusmodi ei iactata sum mina, vt nisi promptitudine ac velocitate obedientia, velocitatem suam correxisset, non illi profectò beatitudines à Deo in eum profectæ, non dona, non promissiones sufficissent ad præsentem illam inobedientiam expiandam*.

Quibus in verbis ait S. Basilius inobedientiam Petri ortam ex reuerentiâ erga Christum, non tantum peccatum non fuisse, sed nec significationem habuisse peccati: tamen indiguille expiatione, subsecuta promptæ obedientiæ.

Sic & S. Gelasius Papa in Decreto à Gratiano relatus ait, *B. Petrum Apostolum pro affectu Diuina reuerentiæ, ipsi Domino respondisse: Non lauabis mihi pedes in æternum*. Ideò, inquit S. Ambrosius, *ministrum recusauit, quòd grauari humilitatem serui crederet, si sibi obsequium Domini patienter admitteret*. Talis imperfectio videtur fuisse & illa curiositas Petri, scire cupientis à Christo Domino, quid futurum esset cum Ioanne, pro quo respondit Christus Dominus: *Quid ad te & tu me sequere*. Quod Christus Dominus dixit, vt obseruauit S. Chrysostomus, *Petri seruiorem retundens, qui semper in huiusmodi interrogationibus seruientis prostrebat, & ex nimia charitate id diceret, nolens ab eo diuidi*.

1.2. q. 77.
a. 6. ad 2.
& a. 7. &
a. 8. ad 3.
& q. 2. a.
3. ad 3. &
q. 4. a. 6.
ad 3.
Ter. l. 4.
con. Mar.
c. 22. Da.
or. de
transfig.
Orig. tr. 3.
in Matth.
Ambr. in
c. 9. Luc.

Iust. fac.
amor. c. 3.
col. 4.

Orat. 3. de
peccato.
Ioa. 17. 8.

C. Beatus
Paulus.
de his qui
in it. c. 6.

Ioan. 21.
ad te & tu me sequere.
h. 37. in
Ioan.

Verum est igitur, aliud esse peccatum, aliud imperfectionem : & hanc quoque expiatione indigere, ac proinde non placere Deo, etiam si proprie loquendo culpa & peccatum non sit.

Reg. 1. cap. 2.

Idem S. Basilius in moralibus: Evidens, inquit, argumentum est, aliquem charitatem Christi erga proximum non habere, si fecerit aliquid, quod eius vel rem, vel animum offendat, & fidem impediatur, licet genere ipso, quod fiat, concessum sit a scriptura. Cum ergo scriptura peccatum non concedat, & quod concedit, peccatum non sit, & tamen S. Basilius dicat aliquid tale offendere proximum, & fidem impedire (quod sane imperfectio est) hoc ipso docet non omnem imperfectionem, esse peccatum; & talem imperfectionem ait esse illam, de qua Apostolus loquitur in Epistola ad Romanos: Si propter cibum frater tuus contristatur, iam non secundum charitatem ambulat. Noli cibo tuo illum perdere, propter quem Christus mortuus est. Quis autem dubitet displicere Deo talem? displicet ergo & imperfectio, etsi clarum peccatum non sit.

Rom. 14.

1.6 Reg. epist. 7.

Hoc ipsum confirmatur præclaro testimonio S. Gregorij Papæ, qui reprehendens quosdam Episcopos, quod in consecratione novi Episcopi Cyriaci, vti essent illis Psalmi verbis, quibus Ecclesia vitur in festo Paschatis: *Hæc est dies quam fecit Dominus* &c. sic ad eos scribit: *In creatura laudem vox dari illa non debuit, quæ soli convenit Creatori. Sed cur ista reprehendo? qui quàm gaudia mentem rapiant scio: Charitas enim vestra magnam vobis lætitiã genuit; quàm videlicet mentis lætitiã in sapore lingua secuta est. Quod cum ita sit, laus ista culpa iam dici non potest, quàm charitas inveniunt. Si ergo laus ista culpa non fuit, ea tamen à S. Gregorio Papa reprehensa fuit, hinc sequitur, talem laudem, imperfectionem culpâ vacantem, reprehensionem tamen dignâ, & displicentiã fuisse.*

8. Aug. tra. 94. in Ioa. Bern. 5. 3. & 6. de Ascens. & 8. 2. in Cant. Iust. fac. an. cap. 3. col. 4. f. 6.

Ad hoc caput referri debet amor discipulorum Christi humanus nimius erga Christi humanitatem, notatus à S. Augustino, & à S. Bernardo qui eum appellat carnalem, & B. Laurentius Iustinianus, sensualem: quem Bernardus ait fuisse impedimento, ne Apostoli manente Christo cum illis replerentur Spiritu sancto. Nemo tamen dixerit, amorem illum fuisse cum peccato coniunctum. Sic B. Laurentius Iustinianus Petri ardentem erga Christum dilectionem, qui volebat eum pati & mori, humanam & carnalem vocat, ab incarnatâ Sapientiã inuentione durissimâ repressam. Potest ergo esse imperfectio inculpabilis sine peccato, & tamen displicere ad eum Deo, ut impediatur influxum copiosorem donorum Spiritus Sancti, & Dei ipsius reprehensionem mereatur.

pt. 26. col. 6.

Et S. Ioannes Climacus: *Sunt apud spirituales viros quedam plerumque vilissima vitia, mirâ Dei dispensatione in eis relicta, ut per vitia illa, quæ sine peccato sunt, se ipsos semper valde accusantes, humilitatis opes inuolabiles acquirant.*

Tale fortassis fuit vitium, quod tamen præ

humilitate S. Augustinus appellat peccatum, 1. 10. Condam dicit: *Cum mihi accidit, ut me amplius cantus fecisset. (Ecclesiæ) quàm res qua canitur, moueat, penalius me peccare confiteor, & tunc mallem non audire cantantem.* Quod quidem nec imperfectio fuit, si quidem ei inuoluntaria fuit, & per se non est mala. Sicut si quis sentiat delectationem cibi moderati, nolens eam sentire, immò volens, tanquam qualitatem à Deo cibis inditam, & Dei donum, cuius moderatus & decens vsus, & experimentum gustus, nullum est prorsus peccatum. Talis quoque videtur esse imperfectio, quam S. Gertrudis Virgo in se agnouit post acceptum suauissimum à Christo Domino osculum: *per quod recognouit se precedenti die contraxisse aliquam maculam ex hoc, quod humano affectu acceptauerat quoddam beneficium, à quadam personâ sibi impensum.* Et aliâ vice diuinitus audiuit: *Quamuis iustitiâ librante, internâ suauitate spiritualis intellectus carueris, pro eo, quod proprie voluntati consentiens, in modulatione sonori cantus, es humane delectata, tamen scias tibi meritum future retributionis adauctum ex eo, quod in seruitio meo laborem eommodo prætulisti.*

1.4. c. 37. in finem. diu. piet.

Merito ergo S. Vincentius Ferrerius, magnus vitæ spiritualis Magister, in aureo suo Opusculo de vitâ Spirituali scriptum reliquit, inter perfectiones varias, septimam esse, vitare viriliter omnem personam, & omnem creaturam aliam, quæ impelleret eum, aut sibi esset occasio, non solum ad peccatum, sed etiam ad aliquam imperfectionem vitæ spiritualis. Existimavit ergo, aliud esse peccatum, aliud imperfectionem; quam cum vitari debere asserat, supponit displicere Deo aliquo modo, etiam imperfectionem, etsi non in eo gradu, quo displicet Deo peccatum, proprie & in rigore loquendo.

9. cap. 16.

Confirmantur hæc omnia præclaro dicto Abbatis Chæremonis apud Cassianum, dicentis: *Ea nimia quæ à Sanctis admittuntur, per sermonem, per cogitationem, per ignorantiam, per obliuionem, per necessitatem, per voluntatem, per obreptionem, licet ab illo peccato, quod ad mortem esse dicitur, aliena sint, culpâ tamen ac reprehensione carere non posse.* Culpa enim sola vera peccata comitatur, reprehensio autem violationi Regularum quarundam & imperfectionibus debetur. Multa autem à Sanctis admittuntur per obliuionem, per ignorantiam, per cogitationem, per necessitatem, quæ ne quidem culpæ sunt veniales, sed meri defectus & imperfectiones inculpabiles. Talis fortassis fuit imperfectio in S. Mariâ Magdalenâ, anxietas, quâ Corpus Domini Iesu mortui in sepulchro querebat. De quâ sic P. Ludouicus de Ponte discurre: *Anxietas illa, licet in aliquo defectu fidei Resurrectionis Christi fundaretur, quia tamen ex seruenti eius amore, & piâ intentione procedebat grata erat ipsi delecto. Sed si grata ei fuit, peccatum non fuit, hoc enim non est gratum, Deo, sed displicet.*

Coll. 11. cap. 10.

5. p. Med. 4. Med. p. 2. 2.

Quo-

10.
33.
11.
12.
13.
14.
15.
16.
17.
18.
19.
20.
21.
22.
23.
24.
25.
26.
27.
28.
29.
30.
31.
32.
33.
34.
35.
36.
37.
38.
39.
40.
41.
42.
43.
44.
45.
46.
47.
48.
49.
50.
51.
52.
53.
54.
55.
56.
57.
58.
59.
60.
61.
62.
63.
64.
65.
66.
67.
68.
69.
70.
71.
72.
73.
74.
75.
76.
77.
78.
79.
80.
81.
82.
83.
84.
85.
86.
87.
88.
89.
90.
91.
92.
93.
94.
95.
96.
97.
98.
99.
100.

Quocirca bene præter alios Theologos. docet Svarius noster; *imperfectiorem latius patere, quam culpam venialem.*

Tales imperfectiões multa sunt vetitæ in Regulâ allatâ diuinitus ab Angelo misso ad S. Pachomium apud Palladium, & in Vitis Patrum à nostro Rosweido collectis. Talis fuit fletus clamor S. Catharinæ Senensis, quæ cum effuso ploratu suo, vicina adstanti altari, molestiam Sacerdotibus afferret, Missam celebrantibus. iussu Confessarij deinceps longè ab altari distita genua flecebat in Oratione, vt scribit in eius virâ B. Raymundus & Catharinus.

Non sunt parui faciendæ etiam imperfectiões eiusmodi, quæ non habentur pro peccatis, sed iudicio Dei, qui videt nostra omnia meliùs quàm nos, verè sunt aliquando peccata; etsi nobis oculos obfuscatos habentibus, non videantur esse peccata: à viris tamen sanctis, tales aliqua tanquam peccata vitantur, & confessioni subiiciuntur. Nam, vt ait S. Dorotheus, *Viri sancti, quando magis adherent Deo, & illi propius accedunt, tanto se magis peccatores agnoscent, & desertiores ducunt: etiam ob imperfectiões inculpabiles iudicio vulgi.*

De talibus imperfectiõibus dicebat B. Catharina Gennevis: *Cognitissimum mihi est (ita vertit Matthias Thanner Carthusianus) quòd quando amor purus vel exiguissimam imperfectiõem deprehendit, si Deus non auerteret cogitationem, in puluerem redigeretur, non corpus modo sed & anima nisi esset immortalis. Et ostendens quomodo Deus dirigit animas, à peccatis deliberatis abhorrentes, & ad omnem possibilem perfectiõem toto conatu anhelantes, & diuinæ gratiæ conantes cooperari, & ei se subdere quàm maximè, ait: Quia homo conspiciens suas imperfectiões nequiret perferre, Deus semper ipsi demonstrat opus perfectum, tanquam nulla subisset imperfectiõ: sed interim non cessat eadem ipsi adimere, licet omnem intellectum fugiant. Etenim homo qui se totum Deo tradidit, omnemq; virtutem ac perfectiõem propter ipsum appetit, & quàm studiosissimè consecratur, si cerueneret quanti momenti vna tantum festucula imperfectiõis apud Deum esset, deinde tot in se aduerteret, Deo tam contrarias quos de die in diem Deus detegit & aufert, impossibile foret, quin præ desperatione interiret: idcirco paulatim, ita vt homo non deprehendat, illi tollit, & quamdiu præfens vita ducitur, dulcis eius bonitas indefuenter sic nobiscum agit.*

Ideo SS. Patres, varias res quæ nullam videntur præferre peccati speciem, vetant; & talia possumus appellare imperfectiões.

S. Ambrosius aduersus naturam ait esse, si quis manu sinistra cibum suggerat; quod etiam valdè improbat S. Basilius. Id tamen nullus tanquam peccatum damnaret. S. Boquetura vetat in sedendo erura extendere, aut diuicicare, non. 19, aut crux cruri superponere: quod etiam alij Patres valdè improbant, S. Basilius, S. Vincen-

tius, & Clemens Alexandrinus. B. Ilaías vetat orantem inniti parieti; & S. P. Nolter Ignatius vetabat inniti scamno ante se posito, idè in Regulis antiquis manu scriptis: *vt quotidie nostri visitarentur, num orantes instar incumbentium scamno genua flecerent.* S. Hieronymus improbat suspitria coram aliis, & tenuem ac effæminatam vocem: seu, vt ait S. Bernardus, *maliebre quidpiam balbâ de nare sonantem.* Cassianus damnat elatam in oratione vocem, dum quis, vt ait idem damnans Tertullianus, *clariùs adorando proximis obstreperit: & qui manus sublimiùs effert, vultu in audaciam porrecto.* Idè non benè faciunt ij, qui aliis præsentibus propè, siue horas Canonicas, siue alias preces recitant ita voce elatâ, vt vicini audiant quæ recitantur & impediuntur in suis precibus. S. Philippus Neriùs etsi esset dono orationis & contemplationis ornatus, tamen, dum Missam dicens audiret vagitum infantis, id ægrè ferebat. S. Ignatius vetat, ne dum incedimus, manus agitemus, instar seminantium; & ne celeriùs quàm par sit incedamus.

Tales imperfectiões improbat à Sanctis, etiam contra ciuilitatem morum, à me enumerantur plurimæ in toto Opusculo de curâ minimorum, & valdè inculcabatur eatum fuga à nostro P. Balthasare Aluarez Viro sancto, qui cum esset Patrum tertij anni & simul Nouitiorum Magister, vltra ducentas annotauerat, & scriptas in quadam tabulâ, publicèque expositas esse volebat ad Domesticorum instructionem, vt non tantum interior animæ status, sed exterior etiam ad omnem honestatem & modestiam exemplarem compositus appareret: quemadmodum in eius vitâ scriptum reliquit P. Ludouicus de Ponte, eius olim in spiritu Discipulus.

Quocirca perfectiõis studiosus, fugiens omnia quæ displicent Deo supra explicata, conetur eorum esse è numero, quos sic S. Gregorius Magnus describit: *Sancti Viri, ita se in operibus suis Deo Authore custodiunt, vt omnino vnde accusentur exterius, non inueniatur: interius verò in cogitationibus suis tantâ se cautelâ circumspiciunt, vt, si fieri valeat, semper irreprehensibiles, interni iudicij oculis assistant.* Quod tanto magis nobis curandum est, quia vt ait Apostolus, *Deus reconciliauit nos in corpore carnis Christi per mortem, exhibere sanctos, & immaculatos, & irreprehensibiles coram ipso.*

Quòd si hoc exigit Apostolus à seculi quoque hominibus, quantò magis à Religiosis, qui vt loquitur S. Gregorius Nazianzenus, debent vitam agere rebus omnibus visibilibus superiorum, diuinâq; species & imagines puras semper, nec vllis terrenis, & errabundis formis permixtas in se ipsis circumferre; & Dei rerumq; diuinarum purum omnino speculum esse, indiesq; effici. Aptâ similitudine hic S. Doctor Religiosum hominem speculo comparauit. Sicut enim speculum læue & benè

Basil. de abdic. rer. Vince. de vit. spir. c. 7. Cl. 1. 2. pedag. c. 7. Ila. orat. 3. Reg. M. 3. Epist. 1. de ordin. vitæ. 1. 2. hist. cap. 10. 1. de orat. cap. 13. Reg. 9. Modest. 15. c. 22. §. 2. 16. 1. 11. Mor. cap. 19. Col. 1. 22. 17. Apol. de vita fuga. Q. 4. ter.

18. I. de in-
spaniis.
19. de iur-
riori do-
mo.

terfum, ac splendidum, non solum luto aut alia
faeculentâ materia, sed ipso habitu & afflatu in-
ficatur, ita Religiosum, non tantum peccatorum
maculâ, sed etiam imperfectiones deformant
in oculis Dei & hominum virtute prædito-
rum. Nam, ut benè conditionem speculi expli-
cans Aristoteles ait, *Specula non secus ac mundissimi-
ma vestes celerrimè notam aliquam contrahunt. Quod
enim mundum est atque purum, ex cute commonstrat
quidquid excipit: & potissimum minimos motus. Et
enim quod laevo versumq; sit, qualemcunque tactum
maximè sentit.* Quocirca S. Bernardus ita no-
strum cor purum esse vult, ut nihil morari intra
se patiatur mali, nec modicum quidem offendiculum
tolerabile reputet, aut in conscientia sua, aut in aliena.

20. Orat. de
suo.

Quod etsi omnibus Dei Sertis esse debet
cura, tamen magis illis, quos Deus vel ad Sa-
cerdotium, vel ad aliorum regimen, vel ad al-
tiores virtutis gradus euexit, & veluti in medio
Principum suorum collocavit, quod S. Gregorius Na-
zianzenus habet, Virginem alloquens: *Illud, in-
quit, velim non ignores, rugam tibi vnam turpiorem
esse, quam maxima vulnera iis, qui in mundo viuunt;
nec enim tam notabilem & conspicuam in sordidus
quam in puris vnius coloris vestibus labe aliqua sordi-
tatem habet. Per rugam in facie, quæ verè ma-
cula non est, possumus in hoc Nazianzeni loco
imperfectionem inculpabilem intelligere.*

21. S. de tripl.
custodia.

De culpis autem etiam minimis, quanto pe-
rè dedecant virtutis assecas, sic scribit S. Ber-
nardus: *Quod nitidiores manus, eò grauius quibus mi-
nor nauis, in eis offendit: & sicut pretiosam vestem
exigua quævis macula turpius decolorat. Nobis ad im-
munditiam (peccati) minima qualibet inobedientia
sufficit, nec iam nauis est (vti sunt imperfectiones)
sed grauis macula, si in actionibus nostris vel minorum
residet negligentia mandatorum. Et cum omnes si-
mus filij, immò pars Ecclesiæ Sanctæ Dei, de-
bemus esse non tantum sine maculâ peccati
(quantum fieri potest) sed & sine rugâ imper-
fectionis, quia, vt ait Apostolus, Christus Do-
minus caput Ecclesiæ, se ipsum tradidit pro eâ, vt
illam sanctificaret, & exhiberet sibi gloriosam, non
habentem maculam, aut rugam, aut aliquid huius-
modi.*

Ephes. 5.
26. 27.

S. Aug. ep.
50. & 1.
cont.
Donatist.
post col.
c. 7. & l. de
perfect.
rust. c. 15.
Ber. S. 38.
Cant. &
S. de C6.
uerf. ad
Cler. c. 25.
22.
Iustia de

Quod si de celesti Ecclesiâ intelligendum
est, vti putat S. Augustinus, & S. Bernardus, &
B. Laurentius Iustinianus, æmulari debemus
Ecclesiæ celestis puritatem. Si verò de Ecclesiâ
militante id ab Apostolo dictum est, vt volunt
SS. Fabian. Papa S. Hormisdâ Papa & S. Chry-
sostomus & S. Augustinus & S. Gregorius Papa
& S. Gelasius & Concilium Toletanum VI. &
Sixtus III. & S. Hieronym. tantò magis id cura-
re debemus, tanquam possibile per Dei gra-
tiam, etiam in hac vitâ.

Porro fugam peccatorum esse ad perfectio-
nem acquirendam necessariam medium, &

quidem primò omnibus præmittendum, cer-
tum esse debet, Quia, vt dicit S. Ambrosius,
*Initium bonorum est absentia malorum. Non potest
enim virtus, inquit S. Bernardus, pariter cum vitio
crescere. Ergo vt illa vigeat, ista crescere non sinantur.*
Et quò magis illa decreuerint, eò vberius cre-
cent virtutes. *Quantum à vitio recesseris,* ait Euse-
bius Emisenus, *tantum virtutibus appropinquabis.*
Nec tantum virtutibus, sed etiam aliis Dei do-
nis, quæ sunt veluti ornamenta, & appendices
virtutum, sit accessio per fugam vitiorum. Hinc
nostr S. Franciscus Xaverius, vt scribit in eius
vitâ Turcellinus, dicebat *quantacunque est defectio
malorum, tanta est celestium accessio donorum.*

Quocirca præproperè mihi videntur illi ac-
cere, qui allequenda perfectionis studio ac-
censi, non à vitiorum ac imperfectionum acti-
extirpatione & fugâ sumunt initium, sed vel à
maceratione corporis, vel à diuturnis precibus,
ac certis deuotiusculis, de diminuendis verò in
dies peccatis, sunt minus solliciti: vnde fit, vt
non liberiores purioresque ab iis in fine an-
ni habeant, quam in eius exordio, animam. Et
quod deterius est, tam multis solitam, post mul-
tos diuini obsequij annos, maculari mentem
defectibus, & forè pluribus, quam sædaretur
in ipso tirocinij primordio. Quæ causa solet esse
potissima, cur ij qui tales sunt post multorum
decursum annorum, non experiantur se esse
magis humiles, magis obediens, magis deu-
otos, magis simplices, inagis minima & in bono,
& in malo curantes, magis paupertatem aman-
tes, magis castos; magis & domi, & apud exter-
nos exemplares, magis exercitijs compositos,
magisque modestos, magis perfectionem desi-
derantes propriam & alienam, magis resigna-
tos ad omnem Superiorum de se dispositio-
nem, quoad omnia, sine vllâ exceptione & resi-
stentia: & quod peius est, ordinariè contingit
vt hi qui de conseruandâ in sumimâ puritate
animâ, non sunt solliciti, maiorem in virtutibus
supradictis difficultatem sentiant in maturâ æ-
tate, & frequentius labantur in contraria vi-
tia vel defectus, quam in Nouiciatu. Quod si-
gnum est certissimum, illos non profecisse, sed
defecisse à progressu virtutum. Quocirca ne
hoc contingat, rationes in diuino obsequio, suû
in Domo Dei famulatum inchoent ab extirpa-
tione & fugâ vitiorum & imperfectionum. Has
possumus appellare nauos, peccata verò, nauicu-
las: quia S. Bernardus, *maculam*, aliquid maius
putat esse nauos: peccata autem sine vllâ dubita-
tione maius quid sunt, quam merè imperfec-
tiones. Et alibi ait, malam cogitationem, cui
non præbetur affectus & consensus, esse nauum, non
morbum. Vel potius talis imperfectio, vocanda
est, *fragilitas*, quia intercessio Monialium pro
recipiendâ quadam Virgine, sic appellata est, in
quadam visione S. Franciscæ Romanæ à S. Pau-
lo Apostolo, & à S. Benedicto Abbate, nomi-
ne

dise. &
perfect.
Monast.
conu. c. 4.
col. 5.
23.
Fab. ep. 3.
ad Hilar.
Gel. decr.
de Apo-
cryph.
Tol. c. 1.
24.
Six. epist.
vn. cap. 5.
Hier. in c.
5. Ephes.
25.
S. Clem. 2.
Const.
cap. 61.
S. Hor-
milda p.
ep. 75. ad
Iustinum
Impera.
S. Chry.
& Theo-
ph. in Com.
S. Aug. l.
41. de
sanctis. S.
Gregor.
l. 2. mor.
cap. 29.
in Psal. 1.
Ser. 18. in
Cant.
l. 6. ca. 13.
26.
27.
Am.
l. de dig-
nitate
ca. 2. 3.
Hieron.
in Eze-
ch. 3. 1.
Anacret.
Ser. 77. in
Cant.
S. de tripl.
custod.
libr. 4. vitæ
cap. 16.

CAPVT SECVNDVM.

De praxi primi F.

Seu de modis fugiendi peccata, quæ displicent Deo.

Fides Catholica nos docet, excepto Christo & Beatissimâ Virgine Maria, omnes homines esse obnoxios peccatis. In multis offendimus omnes, inquit S. Iacobus Apostolus. *Et non est homo iustus in terrâ, qui non peccet*, ait Ecclesiastes. Hinc meritò S. Augustinus; *Exceptâ*, inquit, *Sanctissimâ Virgine Maria, si omnes illos Sanctos, cum hæc viuerent, congregare possemus, & interrogare, vtrum essent sine peccato? Quid fuisse responsuros putamus? nisi, quod Ioannes Apostolus: Si dixerimus quod peccatum non habemus, nos ipsos seducimus, & veritas in nobis non est.* Quocircâ etiam SS. Apostolos, post acceptum Spiritum sanctum, venialibus peccatis fuisse obnoxios, ait Origenes, S. Augustinus, Ioan. S. Cæsarius, S. Bernardus, & alij. Vnde meritò damnata fuit doctrina contraria, tanquam hæresis Pelagiana, teste S. Hieronymo, & S. Augustino, docens, vitam iustorum in hoc seculo, nullum omnino habere peccatum, & ex his Ecclesiam Christi in hac mortalitate perfici, vt sit omnino sine maculâ & rugâ. Damna autem est hæc hæresis (præter Scripturæ loca cita- ta ei contraria) in Concilio Mileuitano & Tridentino, quod ait: *Iustorum illam vocem esse, & humilem, & veracem: Dimitte nobis debita nostra: quia in hac mortali vitâ, quantumvis Sancti & iusti, in leuia saltem, quæ etiam venialia dicuntur, peccata quandoque cadunt, nec propterea desinunt esse iusti.* Quapropter benè docent Theologi cum S. Thoma non posse à iustis vitari omnia peccata venialia, hoc est ita, vt nunquam peccent, & in nullo labantur, posse tamen Deo adiuuante quoduis peccatum per se & sigillatim sumptum, vitari à quouis; alioqui, ni ita homo ea posset vitare, non peccaret, quia non liberè peccaret, ad libertatem enim hominis spectat, vt id quod liberè facit, possit etiam non facere, si velit. Præmissâ hac doctrinâ tanquam certâ, videndum nunc est, an & quibus modis, beneficio auxiliorum efficacium Diuinæ gratiæ, partim communium (quæ multis dantur) partim rarorum, & valdè specialium, quæ selectis & feruentioribus Dei seruis largitur ob Christi merita Deus, an, inquam, & quibus modis, possint virtutis studiosi fugere ea quæ displicent Deo, scilicet peccata venialia, multò magis (quia id facilius est) mortalia. Tractaui hac de re in Opusculo, de indicibus profectus, & copiosius in altero Opusculo, de gradibus puritatis. Ex quibus nonnulla huc transferenda, selectis additamentis locupletandâ.

Primo

ne B. V. Mariæ missis ad eam, & cum illis eidem apparentis. Ob quam receptionem eius, in immaturâ ætate factam, rigidè reprehensa est S. Francisca à dictis Sanctis, quamuis rogantibus omnibus suis oblati seu Monialibus, & consentientibus tribus eius confessariis, S. Francisca mota, eam acceptasset (contra voluntatem & cum offensione Consanguineorum illius puellulæ, contra Moniales ob id valdè exasperatorum) & quidem petentem acceptari, & motam ad id bono exemplo & ædificatione illarum Monialium. Quæ cum essent in magnâ paupertate constitutæ, iudicant bonum remedium contra eam fore, si diues Virguncula, à quâ posset subleuari domestica rerum penuria, vt ipsa meterebatur, reciperetur. Proinde Virguncula illa relicta est propriæ libertati, & ita cessarunt molestiæ à cognatis illius, Monialibus S. Francisca Romanæ exhibitæ.

Non sola ergo peccata merentur reprehensionem, sed etiam quædam res non malæ, imò bonæ, bono sine factæ, vt fuit hæc intercessio Monialium pro receptione Virgunculæ statum monasticum expetentis ob finem bonum, quâdo accedit aliqua circumstantia, etsi non inducens peccatum vllum, in actum aliquem, tamen reddens illum aliquo modo imperfectum seu non omni ex parte perfectum. Vident ergo titones quauis peccata & imperfectiones statim in suo tirocinio. Quod vt eis benè succedat, adhibeant cum suorum Superiorum expresso consensu, tanquam magna adiumenta, accuratissimas meditationes, & conscientiæ examina, mortificationes carnis, precesque, & alia humilitatis exercitia, præsertim confusionum publicarum: his enim adminiculis excitati, faciliùs impetrabunt à Deo extirpationem & fugam vitiorum, quàm illi, qui hæc aut irrident & contemnunt, & minùs curant quàm in literarum studiis, ac humanâ sapientiâ progressum. Præterea per hæc ipsa adminicula impetrabunt à Deo frequentiora & efficaciora eius gratiæ auxilia, quibus excitati & adiuti, elicient actus innumeros variarum virtutum, per quos non tantum infusarum Theologicarum (vt loquuntur in Scholis) & moralium virtutum, sed acquiratarum etiam habitus acquirunt eximios; quorum beneficio, vt docet S. Thomas, faciliè ac promptè & sine difficultate, perficit homo singula genera bonorum operum. Quorum frequentatione assidua semper augentur magis ac magis iidem habitus virtutum, & homo indies fit perfectior, & propius ad Dei accedit similitudinem, quæ consistit in aggregatione virtutum: vt docent SS. Patres, Basilus, Chrysostronus, Ambrosius, Hieronymus, Bernardus & alij nonnulli.